

סדר נשים | מסכת יבמות ס"ט - ע"ה
פרשת בחוקות | י"ד - כ' באייר (15-21 למאי)

דף ס"ט : כוהן גדול

הכוהן הגדול הוא כוהן שמתמנה להיות ראש לכל הכהנים. מלבישים אותו בגדי כהונה גדולה ויש עבודות בבית המקדש שרק הוא יכול לעשות ולא כהנים אחרים. לכוהן הגדול יש דינים מיוחדים, שאין לכהנים אחרים, למשל, לכהנים מאתר להתחתן עם אלמנה, אך לכוהן גדול אסור להתחתן עם אלמנה.

בתקופת בית המקדש הראשון היו שמונה עשר כהנים גדולים בלבד. אחד מהם היה חלקיהו והוא היה אביו של ירמיהו הכהן. פעם אחת, בבית המקדש הראשון, לבש עוזיהו המלך את בגדי הכהן הגדול, אפילו שהוא לא היה כוהן. משארו כך הכהנים הם אצרו אומץ ומנעו מן המלך לעבוד בבית המקדש, ומיד נענש המלך ובאה צרעת על כל גופו והורידו אותו ממלכותו. **במשך ארבע מאות ופסוקים השנים שהיה בית המקדש השני קיים, היו יותר משלוש מאות כהנים גדולים, מכיון שהיו כהנים שלא נהגו כשורה והם מתו שנה אחרי שנה.**

דף ע': "גזרה שנה"

אחת מן הדרכים ללמוד הלכות, מצוות ואיסורים בתורה, היא "גזרה שנה", שחז"ל למדו איתה הלכות מן הפסוקים. בדף זה אומרת הגמרא, בשם התנא רבי אליעזר, מניין יודעים שכוהן שלא עשו לו ברית אינו רשאי לאכול תרומה? כי בפסוקים העוסקים בקורבן פסח נאמר **"תושב ושכיר"**, וגם בפסוקים העוסקים באכילת תרומה נאמר **"תושב ושכיר"**. בכך לימדה אותנו התורה, כי כפי שעל, שלא עשה ברית מילה, אינו רשאי לאכול קורבן פסח, כך גם אינו רשאי לאכול תרומה.

דף ע"א: מה לומדים מהמילה הפפולה?

בדף זה לומדים על מחלוקת תנאים האם אפשר ללמוד דרשה מהפסוק (ויקרא) **"איש איש מזרע אהרן והוא צרע או זב - בנקדשים לא יאכל"**. הפסוק מלמד שכוהן שלקה בצרעת, לא יאכל קורבנות. מדוע הפסוק אומר: **"איש איש"**. האם אין מספיק לכתוב **"איש"** פעם אחת? רבי עקיבא הבין, שבכך התורה באה ללמד אותנו, שחוץ מהמקרה שכתוב בפסוק במפורש, יש עוד איש כוהן שאסור לו לאכול קורבנות, והוא: כוהן ערל שלא עשה ברית מילה.

אבל רבי אליעזר חולק ואומר: אין לדרוש מאומה מן הפסוק, מפני ש"דיברה תורה בלשון בני אדם". הפסוק אומר **"איש איש"**, לא כדי שידרשו ממנו, אלא מפני שכן לשון אנשים שאומרים **"איש איש"** = כל איש מהכהנים.

דף ע"ב: מדוע לא עשו ברית מילה במדבר?

אחרי שבני ישראל יצאו מארץ מצרים, הם נדדו במדבר סיני במשך ארבעים שנה. בכל התקופה הארוכה הזו, לא מלו בני ישראל את ילדיהם, וכל התינוקות שנולדו במדבר היו ערלים.

סיבה אחת - מפני ששקצאדם הולך בדרךים הוא נהיה חלש. אם התינוק חלש, אי אפשר לעשות לו ברית מילה, כי זה מסוכן. מאחר שבני ישראל הלכו במדבר סיני, הם לא היו יכולים למול את התינוקות שלהם, מפני פיקוח נפש.

סיבה נוספת היא - מפני שאחרי ברית מילה צריך שתנשב רוח צפנית שעושה טוב לנימול. רוח צפנית היא רוח נוחה ונעימה, לא חמה מדי ולא קרה מדי. כשבני ישראל היו במדבר, לא נשבה רוח צפנית, ולכן מסוכן היה לעשות ברית מילה.

מן התלמוד

סדר נשים.

מסכת יבמות, דף ע"א

ומי חיי? והתניא: כיוון שיצא לאוויר העולם, נפתח הסתום ונסתם הפתוח, שאלמלא כן אין יכול להיות אפילו שעה אחת!

ומי חיי - והאם הוא יכול לחיות?

אווירא - אוויר

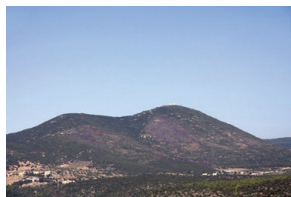
ינוקא - תינוק, ילד

הסבר: כאשר תינוק נולד, הוא מפסיק לנשום דרך הטבור ומתחיל לנשום דרך הפה, ואלמלא כן לא יכול היה לחיות. לכן לא סביר שתינוק יכול להישאר זמן רב במהלך הלידה כשרק ראשו בחוץ.

על המפה

הר מירון

הר מירון נמצא בגליל העליון. זהו ההר הגבוה ביותר בארץ ישראל ממערב לירדן, וגובהו הוא 1,204 מ' מעל פני הים. שמו נקבע בשנות ה-50 על שם היישוב מירון הסמוך לו; לפני כן הוא נקרא ג'בל-אל-גרמק, או הר עצמון. על הר מירון נמצאת שמורת הטבע הגדולה בישראל, ובפסגתו נמצא בסיס צבאי. מגובה ההר אפשר להשקיף לכל רוחב ארץ ישראל. בדרך כלל לא הוקמו יישובים על ההר עצמו אלא רק בסביבתו. למרגלותיו נמצאים מספר קברי צדיקים, ביניהם קבר רבי שמעון בר יוחאי ורבי אלעזר בנו, קברי הלל ושמואי ועוד.

הר מירון (מימין) (Wikipedia, צפתי נאה)

"תלמוד ישראלי" הינו פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי ששם לו למטרה להנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומוורשת ישראל. הפרויקט כולל: שבעה כרכים על פי סדר הדף היומי, עלונים שבועיים, עלונים ייחודיים לחגים, דף פייסבוק פעיל, ערוץ youtube פעיל הכולל סרטונים, תוכניות קיץ ועוד. מוקדי לימוד בקהילות ובתי ספר בכל הארץ ואף בעולם. תלמוד ישראלי - מפגשים דורות, מחברים עולמות.

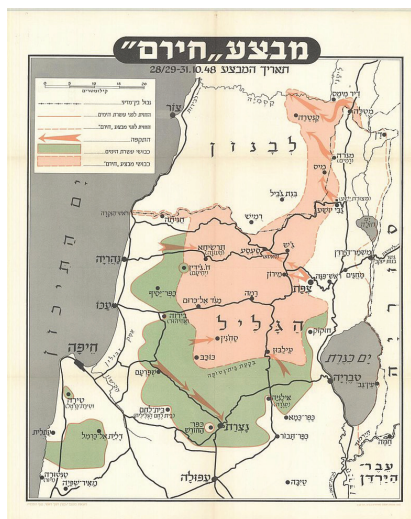

חברותא

★ | מן ההסטוריה

מבצע חירם

מבצע חירם נערך לקראת סיום מלחמת העצמאות, ובמהלכו כבש צה"ל את מרכז הגליל העליון וחלקים מהגליל התחתון, ובכך השתלט על כל שטח הגליל, וקבע את גבולה הצפוני של מדינת ישראל. במבצע השתתפו ארבע חטיבות, שנהנו מיתרון על כוחות האויב באזור, והוא היה אחד הגדולים והמורכבים שבמלחמה. כוחות צה"ל הפגיזו מספר יישובים ערבים, והשתלטו על מירון, ינחור ויישובים אחרים. במהלך הלחימה נמלטו כ-30,000 ערבים מהאזור.

מפת מבצע חירם (Wikipedia, דובר צה"ל)

מתפללים

לפניכם אירוע שעורר דיון סוער:

דניאל בן ה-14 למד את פרשת בחוקותי, ושם בפסוקי התוכחה ראה שכתוב: "וְקָשְׁלוּ אִישׁ בְּאָחִיו", ואת דברי רש"י במקום: "זה נכשל בעונו של זה, שכל ישראל ערבין זה לזה". מתוך הבנתו את עניין הערבות ההדדית, התחיל דניאל להעיר כל הזמן הערות לחבריו ולבני משפחתו על התנהגותם. הוא טען שבגלל עיקרון הערבות ההדדית - אם הם מתנהגים באופן לא ראוי, זה משפיע גם על אחרים, ולכן הוא חייב להעיר לכולם. התנהגותו זו של דניאל עוררה דיון משפחתי סוער.

מצד שני:

חלק מבני המשפחה טענו כלפיו שגם את מצוות "הוכח תוכיח" אפשר לקיים רק בתנאים מסוימים, ולא כל אחד יכול ללכת ולהעיר לאנשים אחרים כל הזמן על התנהגותם כאשר היא לא נראית בעיניו. גם מבחינה חברתית ומשפחתית זה לא נעים לחיות בחברת מישהו שגם אם כוונותיו טובות - מעיר לכולם כל הזמן על התנהגותם.

מצד אחד:

דניאל טוען שכל ישראל ערבין זה לזה, ואם התנהגותו הקלוקלת של אדם אחד משפיעה על כולם, אזי יש עליו חובה ומצווה להעיר לאנשים על התנהגותם, כמו מצוות "הוכח תוכיח", כי גם הוא וגם אחרים נפגעים מכך. גם אם זה לא נעים לאומר התוכחה ולשומע - בכל זאת זו מצווה, ואי הנעמיות לא רלוונטית כאן.

וא...
עֲתִכְמָא?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה והתמלמלתם עליה אתם מוזמנים לשחק אותנו ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

חמד של מושג

מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

"חלאקה"

"חלאקה" הוא מנהג שבו מספרים את הילדים לראשונה בגיל שלוש. יש הנוהגים לערוך אותו בל"ג בעומר, ליד קבר רשב"י במירון. המנהג מוזכר לראשונה בתחילת תקופת האחרונים, והתפשט בקרב קהילות רבות בארץ. אחד ההסברים למנהג הוא שכשם שפירותיו של עץ נחשבים עורלה עד סוף השנה השלישית, כך גם את שערתיו של הילד אין גוזרים עד שיהיה בן שלוש, ובכך מקדישים אותו לעבודת ה'.

הצטרפו למאות אלפי לומדי הדף היומי, פתחו שיעור שבועי אצלכם בקהילה

כל קהילה שתצטרף, תקבל את העלון השבועי עפ"י הכמות הנצרכת בקהילה בחינם עד פתח הבית! לרישום סרקו את הקוד.

לומדי התלמוד הישראלי- בית ספר 'תחכמוני', נתניה

4260	3930	3880	3828	3728	3408	3340	2934	2883	2448	2448	2238	1948	0	
														
495	רבי יהודה	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	-352 הקמת ביהמ"ק ה-2	-560 אסתר המלכה	-422 חורבן בית המקדש	חנניה ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	דבורה הנביאה	מתן תורה	אפרים ומנשה	-1311 יציאת מצרים
התלמוד														

תקופת ימי ו

סדר מועד | מסכת יבמות, דף ע"ג - ע"ה

דף ע"ג: מצות ביכורים

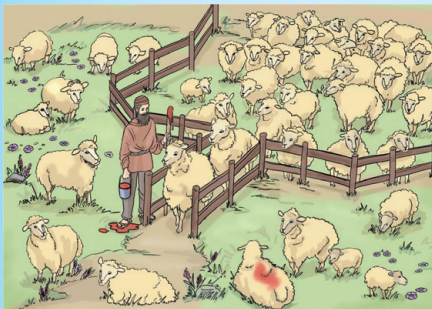
אדם שיש לו פריס או שדה, בו הוא מגדל אחד משבעת המינים, עליו להביא לבית המקדש בכל שנה את הפירות הראשונים שגדלו בשדהו בשנה זו. בבית המקדש הוא נותן את הפירות לכוהנים.

"ביכורים" מלשון בכור. אלה הפירות הראשונים, הבכורים.

הולך אדם בפריסו, והנהו מבחין שבין עלי העץ מתחיל לבצבץ פרי. נוטל חוט, קושר על הפרי ואומר: "זה יהיה ביכורים". כשהפרי גדל והיה ראוי לאכילה, קטפו אותו, הניחוהו בכלי והעלו אותו לירושלים לכוהנים.

בספר "החינוך" כתוב כי המצוה הזו מחנכת את האדם, כדי שלא יחשוב שבכוח עבודתו הטובה בפריס גדלו לו פירות משוכחים, אמרה התורה: את הפירות הראשונים תעלה לבית המקדש ותימן לכוהן. כך תזכור שכל הטובה שבאה עליך היא מהקב"ה ובזכות זה תזכה לברכה ולשפע.

דף ע"ד: מעשר בהמה

אדם שיש לו עדר צאן או בקר, צריך בכל שנה לתת לכוהן עשרית מהצאן שנולד באותה שנה.

כיצד עושים מעשר בהמה? את כל הצאן שנולד במשך השנה, מכניסים לדיר שיש בו פתח צר, דרכו יכולה לעבור בהמה אחת בלבד. פותחים את הדלת ומניחים לצאן לצאת אחד

אחד, והבעלים עומד וסופר, אחת, שתיים, שלוש... כשמגיע העשירי הוא מסמן אותו בצבע אדום, והעשירי מוקדש ל"מעשר בהמה". כך כל עשירי, מסומן באדום. אחרי שכל הבהמות עוברות דרך הפתח, הבעלים לוקח את כל העשירות ומקריב אותן כקורבן.

דף ע"ה: טומאה

אדם שנגע במת, או בשרץ, נהיה טמא. גם מי שנגע באדם טמא יכול להיות טמא. לפעמים האדם נהיה טמא מעצמו, למשל, מי שלקח בצרעת, נהיה טמא.

לאדם טמא אסור לאכול דברים קדושים, כגון, תרומה וקורבנות.

כל טמא צריך לטבול במקוה טהרה כדין וקר הוא נטהר מטומאתו. כשטובל הטהר איננו טהור לגמרי מיד, אלא רק בסוף היום, כשהחמה שוקעת. לכן, טמא שטבל נקרא "טבול יום" - הוא טבול, אך הוא ממתיך שיעבור היום, ואז יהיה טהור לגמרי.

דבר תורה

את כוונת הפסוק הראשון בפרשתנו - "אם בחוקתי תלכו" מסביר רש"י - "שתהיו עמלים בתורה".

חז"ל הדגישו רבות את חשיבות העמל עד כי קבעו: "אם יאמר לך אדם לא יגעתי ומצאתי אל תאמין. יגעתי ומצאתי - תאמין".

רמז נפלא לכך למד המהרש"א מהפסוק בתהילים אותו אנו מזכירים בהלל: "האמנתי כי אדבר אני עניתי מאוד, אני אמרתי בחפזי - כל האדם כוזב".

מבאר המהרש"א: "האמנתי" - תאמין, "כי אדבר" - למי שידבר ויגיד - "אני עניתי מאוד" - עמלתי ויגעתי ולכן מצאתי. אבל "אני אמרתי בחפזי" - אם יאמר לך שהוא השיג הכל בקלות ובחיפזון, הרי ש"כל האדם כוזב" - אל תאמין לכך, דברי כזב הם.

חידה!

זהו את המתנות שנותנים לכוהנים, שסדר אותיותיהם השתנה:

1. מירוכיב

2. המרות

3. עשרם המרב

4. תאשיר גזה

(גזל מלואל 'מלואל' מלואל)
(מלואל 'מלואל' מלואל)

שאלות השבוע

1. כמה כוהנים גדולים היו בתקופת בית ראשון?

2. מה פירוש הביטוי "דברה תורה כלשון בני אדם"?

3. איזו רוח מועילה לברית מילה?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il
יש לציין את מסי העלון עליו אתם עונים.* בפיקוח ראה חשבון

